

Det er rimeligt, at man i de krigsførende Lande er stolte af den Energi, hvormed adskillige Kvinder under Krigen har taget det Arbejde op, som hidtil udførtes af dem, der er kaldt til Fanerne. I de illustrerede Blade har man kunnet se Billeder, som viste, hvorledes Kvinder arbejdede i Ammunitionsfabriker og ved Landbrug, som Billetkontrollører, ved Mælkervogne og paa mangfoldige andre Maader.

En Del af disse Kvinder vil antagelig efter Fredsslutningen vende tilbage til huslig Syssel. Men mange vil fortsætte det Erhverv, de under Krigen er kommet ind i.

Til det store Antal faldne svarer jo nemlig et omtrent lige saa stort Antal Kvinder, der enten har mistet deres Forsørger eller mistet Udsigten til at indtræde i Ægteskab. Et uhyre stort Antal af disse vil være henvist til at tjene deres Brød ved ikke-husligt Arbejde. Hertil kommer, at den Fattigdom, som foraarsagedes af Dyrtid, høje Skatter m. m., ogsaa indeholder en stærk Opfordring til mange gifte Kvinder om saa vidt mulig at bidrage til Forøgelse af Familiens Indtægter.

Under disse Forhold faar Kravet om lige Løn for Kvinder og Mænd yderligere Vægt.

En Undersøgelse blandt en Del tyske Maskin- og Metal-Arbejdere i Sommeren 1915 gav til Resultat, at Kvinderne kun meget faa Steder fik samme Løn som Mændene; selv Akkordlønnen var i Metalfabrikerne 25 a 40 pCt. lavere for Kvinder end for Mænd. I Følge »Soziale Praxis« har forskellige tyske Bane-Forvaltninger beskæftiget Kvinder ved svært Arbejde og med lang Arbejdsdag for en Dagløn af 2 à 2,60 Mark, hvad der er langt under den Dagløn, en Mand vilde faa. De kvindelige Sporvognskonduktørers Lønforhold er i Januar 1916 undersøgt af det

tyske Transportarbejderforbund med et tilsvarende Resultat.

De tyske Fagforeningers Stilling har hidtil for en stor Del været bestemt af Frygt for Kvindearbejdets Fremtrængen. Man vil nu blive nødt til paany at tage de her liggende Spørgsmaal op til Behandling.

I England har den samme Frygt for Kvindearbejdet gjort sig gældende indenfor Fagforeningerne. Endnu i 1915 hændte det, at Metalarbejdere vægrede sig ved i Ammunitionsfabrikerne at arbejde sammen med Kvinder.

I December 1915 nedsatte det engelske Handelsministerium en Kommission bestaaende af Repræsentanter for Arbejdsgivere og Fagforeninger; denne Kommission enedes om følgende Grundsætninger vedrørende Kvindernes Erhvervsarbejde:

Dette skal være tilladt ogsaa i

Fag, i hvilke hidtil kun Mænd har arbejdet, naar Faget mangler mandlig Arbejdskraft, og en Kommission fastslaar, at Kvinderne har de fornødne Legemskræfter til det paagældende særlige Arbejde. Men Kvinderne har kun Krav paa midlertidig Beskæftigelse, deres Læretid skal indrættes herefter, og de skal vige Pladsen for de hjemvendende Soldater. Kvinderne skal — i det mindste, hvor det drejer sig om faglært Arbejde — have samme Løn som Mændene, ogsaa for Overtimer, for Natarbejde og for Søndagsarbejde. Der fastsættes en kyndelig Mindsteløn (vistnok 20 Shilling) ugentlig. Og det vedtoges, at de paagældende Kvinder skal være Fagforeningsmedlemmer.

Men med en saadan foreløbig Overenskomst er Spørgsmaalet jo langt fra løst. *Andr. Boje.*

## Socialdemokratiet og Spørgsmaalet: Kvinders Ligestilling.

Vi har i »Kvinden og Samfund« Nr. 2 omtalt de forskellige Partiers Stilling til Dansk Kvindesamfunds Program og om det socialdemokratiske Parti sagt, at dets Stilling endnu henstod som et aabent Spørgsmaal, da vi efter Opnaelsen af den politiske Valgret og Valgbarhed ingen Udtalelse fra Partiet havde, om hvorvidt det vilde arbejde for de i vort Program angivne Formaal og da navnlig: *Gennemførelsen af Kvinders fulde Ligestilling med Mænd i Familie, Samfund og Stat.*

Forholdet stiller sig nu imidlertid glædelig anderledes, hvilket fremgaar af det Referat fra Rigsdagen, vi andetsteds her i Bladet bringer, og hvori Hr. Vilhelm Rasmussen paa Socialdemokratiets Vegne udtaler sig ganske i Overensstemmelse med den Synsmaade, som ligger til Grund for Dansk Kvindesamfunds Krav om Ligeheds fulde Gennemførelse. — Det

er derfor med stor Tilfredsstillelse, vi idag ombytter Spørgsmaalstegnet i Socialdemokraternes Rubrik i »Kvinden og Samfund« Nr. 2 med følgende Sammendrag af Hr. Vilhelm Rasmussens Udtalelser i Folketinget 2. Marts 1916 under Forhandlingen om Kvinders Adgang til overordnede Stillinger i den offentlige Folkeskole og til Enkelterembeder paa Landet.

*Det socialdemokratiske Parti ønsker, at Kvinder skal konkurrere med Mænd under fuldkommen lige Vilkaar, med samme Løn for samme Arbejde, og samme Adgang til ledende Stillinger, saaledes at det udelukkende er den enkelte Persons Kvalifikationer, der bliver afgørende for, hvorvidt man foretrækker en Kvinde eller en Mand.*